

1893

SZERKESZTOSEG: BUDAPEST VI. SZERECSEN-UTCA 24. KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÖNK VISSZA. CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL. ELŐFIZETÉSI DÍJ: Vidékre postán v. helyben házhoz hordva...

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VI. DALSZÍNHÁZ-UTCA 1. HIRDETÉSEKET ÉS NYILTÉRBE VÁLÓ KÖZLEMÉNYEKET FOLYASÁRIAN...

A nemzeti párt és a kormány közeledése.

A nemzeti párt vezére, gróf Apponyi Albert és Hieronymi belügyminiszter ma kölcsönösen konstatálták, még pedig igen határozott formában, hogy a közigazgatási reform kérdésében, a mi a kiindulást, vagyis a mi a javaslatok betervezésének rendjét illeti, közöttük nézeteltérések nincsenek.

A kormány és a nemzeti párt közt tehát a kölcsönös kijelentések révén jelenlegi közeledés történt, mely után bátran felvethető az a kérdés, hogy tulajdonképpen mi választja el most már egymástól a nemzeti pártot és a kormányt?

A közigazgatási reformjavaslatok betervezésének rendjére nézve tudvalevőleg éles ellentét volt a kormány és gróf Apponyi között, a mennyiben gróf Apponyi következetesen ragaszkodott ahhoz, hogy előbb a garanciális javaslatok terjesztésének elő. Ha most a kormány e tekintetben elfogadja a gróf Apponyi álláspontját: megszűnik a nemzeti párt nézve a közigazgatási reform kérdésében az oppozíció.

Azt igen természetesnek találhatja mindenki, hogy gróf Apponyi Albert a betervezendő javaslatokkal szemben elfogadandó álláspontját a javaslatok belső tartalmától teszi függővé. De ez nem indokolható oppozíció: hiszen akár van gróf Apponyi az ellenzék, akár van a kormányban, minden betervezendő javaslatra vonatkozólag ennek minőségé szabja meg az ő magatartását.

Mindazok a rekriminációk, miket gróf Apponyi ma a közigazgatás bajairól, főképpen pedig a főispánok ellen s ezeknek a központi kormány által önzó hatalmi érdekből történt kihasználása miatt hangzott, a multa vonatkoznak, a mi közöttük abból is, hogy ő a mostani belügyminiszterrel az eddigi káros kormányzati szellem megszüntetését várja és reméli. Tehát nem a mostani kormányval szemben bizalmatlan, hanem a régi rendszert itéli el.

Az egyházi politikai kérdésekben sincsenek elvi eltérések a nemzeti párt és a kormány között. Mert feltesszük, hogy gróf Apponyi híven megáll az egyházi politikai kérdések dolgában kifejtett álláspontjához. Vagyis ugyanazt akarja, a mi a kormány akar.

Hátra vannak azok a bizonyos nemzeti szempontok, miket a nemzeti párt a 67-iki kiegyezés keretén belül óhajt érvényesíteni. Azok az óhajások, melyek odairnyulnak, hogy a 67-iki kiegyezés által megteremtett intézmények a nemzeti elfogáshoz alkalmazkodó nemzeti politika szemléletben fejlesszenek és erősítsenek s a magyar állam tekintélye az intézmények egész során külső formában is kifejezésre jusson.

Távol vagyunk attól, hogy ezeket a nemzeti szempontokat és nemzeti óhajásokat kicsinyeljük. Ellenkezéleg, igen jelentékenyeknek tartjuk azokat. Hiszen mi, a kik a magyar állam teljes önállóságának kivívására törekszünk, nem lehetünk közönyösek oly intézmények iránt, melyek a magyar állam külső tekintélyének biztosítására szolgálhatnak. Annál a politikai álláspontnál fogva, melyhez mi következetesen ragaszkodunk, s mely miniket elvársz a nemzeti pártól ép úgy mint a kormánytól, talán felesleges is bővebben fejtegetnünk azt, hogy mi a legmelegebben óhajjuk a nemzeti párt által hangzott óhajások teljesülését, mert azok csak közelebb hozzák a mi elveink számára a diadalt. De azt tartjuk, hogy ezek a nemzeti óhajások nem alkothatnak elegendő alapot egy parlamenti ellenzék számára különösen akkor, mikor a mostani kormány és a nemzeti párt közt ezeknek az óhajásoknak megvalósítása dolgában se látunk komoly nézeteltéréseket. Csak a megvalósítások tempójára nézve látunk különbséget a két párt felfogása közt. Hiszen a nemzeti párt már elismeri azt, hogy a kormány egyben-másban elfo-

gadta az ő álláspontját, sőt bizonyos diadalal hirdeti, hogy a kormány az ő eszméinek érvényesítésével csinál magának népszerűséget. Példa rá az udvartartás kérdése. Epen azért, mert az ország és a nemzet érdekében állónak tartjuk azoknak az óhajásoknak minél előbb való teljesülését, miket gróf Apponyi Albert körülírja az ő pártjának nemzeti politikáját: az a nézetünk, hogy a gróf Apponyi eszméinek diadalra jutását csak elősegíthetné a nemzeti pártnak a kormánypárttal való parlamenti együttműködése.

Valóban nem látjuk azt, hogy mikor az aktuális politikai kérdésekben ugyiszlán teljes egyetértés van a nemzeti párt és a kormány közt; mikor mindkettőt elfogadják az 1867-iki kiegyezés által teremtett államjogi alapok; mikor a kiegyezés keretében érvényesíthető nemzeti politika dolgában is napról-napra közelednek egymáshoz: miért kelljen a nemzeti pártnak megmaradnia az oppozícióban.

Az elvi ellentétek fokozatos megszűnése után most már valóban csak a mindkét részről uralkodó személyi tekintetek lehetnek akadályai a két párt egyesülésének. De személyi tekintetek egymagukban nem alkothatnak parlamenti pártviszonyokat. Legáltalában tartoson nem. A parlamenti helyzetnek meg kell tisztulnia, mert a mostani állapot nem egészséges. Az ellenzék legyen ellenzék, még pedig komoly elvi alapokon. Ha ilyenek nincsenek, akkor az ellenzékességnek nem lehet jogosultsága.

Akármi legyen is az, a mi akadályul szolgál még ma a nemzeti párt és a kormánypárt parlamenti együttműködésének, a mostani helyzet nem tarthat sokáig. Hogy minő formában történjék a helyzet megváltozása; hogy vajon fűzője, vagy újpartalakulások révén menjen-e végbe a két párt egyesítése: az más kérdés, a mihez mi nem szólnunk, mert ez a két párt magánügye. De sok údvos eszmének sikeres érvényesülése, meg a parlamenti viszonyok egészséges kifejlődése érdekében kívánatos, hogy minél előbb megtörténjen az, a mi egészen természetes.

Akkor azután, ha az ellenzéknek csak az a párt maradna, mely feltétlenül perhorreszkálja a 67-iki kiegyezést, a nemzet közvéleményében nem támadhatnának zavarok az igazi ellenzék felfogások és elvek dolgában.

Budapest, január 16.

A szabadon párt ma esti hatédfél órakor tartott értekezletén először is az állami számvévesztési állásról az országgyűlés által a korona elé terjesztendő három kijelölésben állapodott meg. Az értekezlet egyetemesleg hozzájárult Wekerle Sándor miniszternek azon javaslatához, hogy Rakovszky István országgyűlési képviselő s a ház zárszámadási bizottságának elnöke, Hosszu József, az állami számvévesztés alelnöke és Miksis Kálmán, a főrendiház horvát tagja legyen a három kijelölés. Kijelölte ezenkívül az értekezlet a képviselőház közigazgatási bizottságának újrateremtését két tagjával helyre Bóthy Laszlót és Sproncz Ernőt, a naplóíró bizottságba pedig Antonovits Józsefet.

Attér ezután az értekezlet a kereskedelemügyi miniszterium költségvetésének tárgyalására. Nemesi Ambrus, a ház pénzügyi bizottságának előadója részletes ismertetéssel mutatta meg a költségvetésben nyilvánuló általános haladást, elfogadásra ajánlotta a költségvetést.

Lukács Béla kereskedelmi miniszter jelzi az irányt, melyet a kereskedelmi tárca vezetése követni óhajt. Egészében annak az iránynak lez az folytatása, mely a tárca vezetéseben eddig érvényesült s azt hiszi, hasznára vált az ország érdekének. Az intézmények, melyek a tárca keretében tartoznak, olyanok, hogy azoknak fejlesztése legelőbb gyakorlati hasznot leggyorsabban nyújt a közönségnek. E fokozatos eszközölendő fejlesztésről bizonyosított tesz a jelen költségvetés is, a melynek szövegét egyelőreben tartott két szempontot, tekintettel volt az ország pénzügyi helyzetére s annak korlátai között gondoskodott minden intézmény lehető fejlesztéséről. (Átállós helyeslés.)

Vargies Imre felel, hogy a budapest-orsovai vonalon gyakoriak a rendellenességek, sokszor órákig bűnnek a vonatok, nincsenek fűtve a kocsi. Pálffy Ágost indokoltan tartaná, hogy az országos statisztikai hivatal a tárcától áthelyeztessék a belügyi tárcahoz, mint a mely az idő szerint első sorban lesz hivatal a hivatal közreműködését igénybe venni.

Lukács Béla miniszter válasza, hogy az orsovai vonalon a késések fő okai a csatlakozó román vonatok bejárása képezi. Ezen ok lehet elhárítása érdekében már történtek lépések. A mennyiben egyéb mulasztások gyakrabban ismétlődnek, meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket. A statisztikai hivatal áthelyezését nem szándékozik kezdeményezni. Törvény helyezi azt a kereskedelmi miniszter vezése alá s az áthelyezés törvény módosítás tenne szükséges. Különbön is a statisztikai hivatal működési programját valamennyi miniszter egyetemesleg állapítja meg s a hivatal mindenki miniszternek szolgáltatja áll.

Az értekezlet minden változtatás nélkül megszavazandónak határozta a költségvetést.

Végül a földmívelési tárca költségvetése került tárgyalás alá, melyet Dancs Ernő, mint a ház pénzügyi bizottságának előadója ismertetett és ajánlott elfogadásra. Victoris Miklós kéri a minisztert, tegyen intézkedéseket a komlótermelésnek a Felvidéken való

meghonosítására s gondoskodjék a Vág melletti szabályozásáról. Bormisza Lajos kifejezve a miniszter működése iránti bizalmát, megjegyzi, hogy a keveset jövedelmező kincstári erdőbirtokok kezelése túlságosan bürokratikus s az üzleti oldalra kevés tekintettel van. Gondoskodni kellene arról, hogy a gazdasági tanítézetekben s földmívelésközpontokban a képzés ne annyira theoretikus, hanem gyakorlatibb legyen. Nem tartja czélzerűnek, hogy a kincstári birtokok bérlet útján adassanak ki s oly eladási módot óhajtana, a mely mellett a felvidéki szorgalmas középosztály jobb talaj műveléséhez jutna.

Földvárny Miklós a sorokári Dunaágnál az elzárás előtti állapot helyreállítását sürgeti. Tisza István nem találja a költségvetésben meg a hajózható folyamok fenntartása kérdésének megoldás elé vezetést. Mielőbb nagy arányban meg lenne indítandók a tisztai munkálatok is abban az irányban, melyet az erre vonatkozólag betervezett törvényjavaslat megállapított.

Gróf Bethlen András földmívelési miniszter Victoris felszólására megjegyzi, hogy maga is indokoltan találja a Felvidéken a komlótermelés meghonosítását s erre nézve hajlandó is intézkedni. A Vág szabályozásának céljaira már is ráfordította az ily célzatra rendelkezésre bocsátott összeg egy részét. Bormiszának válasza, hogy maga is óhajja az erdőbirtokok jövedelmének fokozását s ez meg is történik. Ausztriában különben a mi tisztai jövedelmünknek csak 53%-át hajtják az erdők. A mi a gazdasági tanítézeteket illeti, felkérte a tanács tagjait, hogy vegyenek részt a vizsgálatban s jelentéseiket gyakorlati képzés szempontjából tekintettel lesz. Elvben helyes az állami birtokok eladására nézve mondatokat, megjegyzi azonban, hogy az eladásra szánt birtokok nem az ő tárcájánál, hanem a pénzügyminiszterium alatt vannak. Földvárny válasza, hogy a sorokári Duna-ág elzárása a főváros biztonságára szempontjából feltétlenül szükséges: arra nézve azonban, hogy ott az elposványodásnak vége vessék, most folynak a munkálatok. Tisza István felszólására megjegyzi, hogy a munkálatok szabályozásának haladnak a Felső-Dunán; a főváros alatti szabályozásra vonatkozó egységes munkálatok is márcziusig az országos műszaki tanács elbírálása alá lesznek bocsáthatók. A Tiszára nézve az egységes tervek már elkészültek s az ide vonatkozó, a vízügyi bizottság által már letartályolt törvényjavaslatra nemokára tárgyalás alá fogja venni a pénzügyi bizottság is s aztán a ház elé kerül a javaslat. (Átállós helyeslés.)

A földmívelési tárca költségvetését változatlanul megszavazandónak határozta az értekezlet. A nemzeti párt ma Horánszky Nándor előklle alatt tartott értekezletén a földmívelési miniszterium tárcájának költségvetésével foglalkozott, melyet Gaál Jenő, mint a pénzügyi bizottság tagja ismertetett főbb vonásában. Kivétel meg e tárgyhoz szövegték: Bernát Dezső, a földmívelési és állami erdőknél eszlelték, vizsás állapotokra és azok megszüntetésének szükségességére hívta fel az értekezlet figyelmét, ugy szintén sürgetve az egész miniszterium eddigi hiányos szervezeteinek megváltoztatását. Gróf Károlyi Sándor a vezetés hiányosságait bírálta a fő táj, noha a jóindulatú a miniszternek kétségbe nem vonja. Behatón foglalkozik ezután a kisirtótoások válságos helyzetével, a telepítés ügyével, a székeség bajjaival és a filloxera pusztítása ellen tett védekezések elégtelenségével stb. Ezen utóbbi témával és a Hugarja speciális bajjaival foglalkozik ezután behatón Bernát Béla és Nedeczki Jenő hasonlóan a hazai szőlőzet bajjaival foglalkozva, a haltenyésztés fontosságára is felhívja az értekezlet figyelmét. Ritter János gazdasági tanítézetekre, ezek tanárainak anyagi helyzetére, továbbá a vizsábályozás ügyére nézve tett igen figyelemreméltó megjegyzéseket. Frey Ferenc a filloxera-ügy felett támadt vitával kapcsolatosan ezen kérdés országos fontosságáról szólna, felel, minő válságos helyzete hozták az ezen ügyben eddigéig tett nem kielégítő intézkedések a szőlőtermelő vidékek lakosságát, így egyebek között Esztergom megye és város közönségét is és felkéri az e tárgyban felszólalókat, hogy felszólalásaikkal a kérdés országos fontosságára helyezték a fouslyt. Ezzel az értekezlet véget ért.

A püspöki kar határozatai és a kongrua-ügy. Holnap, január 17-én össze fog ülni azon vegyes bizottság, melyet az ország prímása a püspöki kar megállapodása folytán a kongrua és katolikus autonómia kérdését egyesítő javaslatnak tárgyalására végett alakított. A püspöki kar határozatainak az autonómiaira vonatkozó részére már megtették észrevételeiket e lap hasábjain* most a kongrua-ügyet tesszük fejtegetésének tárgyul. Sok évi fontolgatás és több ízben megtartott tanácskozások után s a körülményeknek immár további halogatást nem tűrő hatása alatt a püspöki kar a kongrua-ügyben megállapodásra jutott s pozitív javaslatokkal állott elő. Annira fontosak és közérdeklők, mert nemcsak magánérdekeket, hanem közjogi intézményeket is érintenek ezen határozatok, hogy azokat az értekezlet megkezdése előtti megvitatás tárgyává nem tenni nem lehet; főleg miután ezen határozatok a leginkább érdekeltek felek befolyása nélkül hozhatók és fennálló intézményeinket sok tekintetben igen közelről érintik: mindamellett mégis a törvényhozási intézkedés alól elvonatni szándékoltnak.

Vizsba kell mennünk az ügy keletkezésére, hogy a fejlődésről világos kép alakíthassunk magunknak. Tudvalevőleg a lelkesi kongrua rendezésének szükségessé voltát boldogult Trefort miniszter vetette fel, ki ezen s ezzel kapcsolatos ügyek megvitatására a püspöki kar megbízottjai és a bel-, vállás-, pénz- és igazságügyi miniszteriumok kiküldöttjeiből álló vegyes bizottságot hívott egybe. Ezen vegyes bizottság a plébánia-javadalmak ki-

nyomozására s azok mikénti összeírása tekintetében részletes munkálatot készített s egyttal, mert az egri érsek különösen az összeírás mikénti fogantatására nézve eltérő véleményben volt, az ez által készített dolgozatot is a miniszternek bemutatta. A miniszter a kétféle javaslatot ő felsége elébe terjesztette, mire ő felsége 1887. márc. 22-ről kelt elhatározásával akkép intézkedett, hogy a kongruarendezésre vonatkozó tárgyalások megindítását engedélyezte, egyttal azonban több előzetes kérdés megvitatását mel-lőzhettelenek jelentette ki; ily kérdéseket különö-
sen kijelölte: a kegyuri viszonyok tisztázását, a községek és hívek által teljesített különféle adózások és szolgáltságok jogi természetének kinyomozását, a stóljajövedelmek és alapítványok iránti világos határozatokat, a görög kath. plébániák szabályozásának kérdését, annak megfontolását, hogy a kongruaszabályozás Erdélyre is kiterjesztés-e; ezen előleges kérdések megoldása után a plébániai jövedelmek megállapítását összeírás vagy bevalás útján, azon kérdés megvitatását, vajjon a kongrua minimumának előleges megállapítása által az esetleges összeírás vagy bevalás nem lehetne-e csak a minimum alatt álló plébániákra szorítani s végre a forrásokat megjelölni, melyekből a szükséglet fedezendő lesz.

Mindenek kérdések a legelsőbb rendelt utasításhoz képest időközben kibővített bizottság által ekkor nem tárgyaltak, sőt ezen bizottság eddig össze sem ült; tehát a püspöki kar határozatai általában véve sem tekintethetnek egyebeknek, mint oly javaslatoknak, melyek nem a püspöki kar, hanem a felsége rendelkezete a kormány által összealkotott bizottság-érett megfontolása és alapos tárgyalása alá veendőek — mint ezt az idézett legelsőbb rendelt zárszavai világosan megköveteli. Ezek ellenében a püspöki kar nem hozhatott oly határozatot (8-ik pont), hogy határozatainak végrehajtása céljából tizenöt tagból álló vegyes bizottságot küld li, mely által előterjesztendő s a püspöki kar által megvitatandó kész tervezet ő felsége elé fog terjesztelni. Nem hozhatott pedig ily határozatot annál fogva, mert a kongruarendezés és az ezzel kapcsolatos kérdések, mint közügyekba vágók, a törvényhozási mellőzésével végleg meg nem oldhatók. Szent-Istvánról fogva egész a legújabb időkig számos törvényt találunk a Corpus jurisban annak igazolásául, hogy a papi illetmények meghatározása törvényhozási akció képezett; erről a törvényhozási most sem mondhat le. Nem tesz különbséget az, hogy ezen illetmények feljavítása az egyházi javakból szándékolatik eszközölni és nem a hívek megterhelésével, mert az egyházi javak körüli intézkedést az állami törvényhozási mindenkor fenntartotta magának, mint azt az alábbiakban kimutatjuk. Mídon tehát a püspöki kar a törvényhozási mellőzését — mint határozataiban magát kifejezi — a magyar kormány hozzájárulása mellett és az apostoli király mint főkegyur engedélyével az összes magyarországi egyházi nagyobb javadalmakra jelzálog terheket akar behelyeztetni: ezen határozatával törvényellenes intézkedést kísérel meg, melyet a törvényhozási meg nem engedhet.

Laszúk most már egyenkint ezen határozatokat: Az 1-3-0 pont szerint a magyar püspöki kar a lelkeskedő papsg megfelelő dotációjára s esetleg felsőbb kath. tanítézetek felségelésére feljárn tiz millió forint tőkét s ehhez való hozzájárulásra felhívja a javadalmak szerzetes rendeket, apátokat, propostokat, káptalanokat. A tekintetben, hogy a püspöki kar bizonyos forrást jelöl ki, tudniillik a nagyobb egyházi javadalmakat, a melyekből a szükséglet fedezendő lenne — nem lehet észrevétel tenni; ezen határozata megfelel a legf. intézkedés ide vonatkozó pontjának; de ezen határozatát sem lehet meg formai tekintetben sem végmegállapodásul venni, mivel ezen ajánlat-érett megfontolása és alapos tárgyalása is a felsége bejegyzéséből kormányilag összealkotott vegyes bizottság hatáskörébe tartozik s ez van azután hivatala a tárgyalások eredményét a kormány elébe terjesztetni további megfelelő intézkedést végett. A püspöki kar határozata tehát csakis ily értelemben állhat meg. További észrevételezés alá esik azonban ezen határozat azon tekintetben is, hogy bizonyos összeget állapít meg mint segélyezési tőkét a nélkül, hogy kellégg bemutatva lenne az, hogy a felajánlott tőke kamata elégséges lesz-e a fedezetére. Mert hiszen az erre egyedül illetékes bizottság meg a lelkesi jövedelmek mikénti kinyomozásának érdemében sem állapodott meg, annál kevésbé nyomoztatott ki hitesezen egyes javadalmak jövedelme, e nélkül pedig nem tudható az, hogy melyik javadalmak szükséglet segélyezést. Mert hát azon bevalások, melyeket a püspöki kar egyházmegyénkint a lelkeskedő által eszközöltetett, a püspöki kar saját beismerése szerint is hiányosak; ezek tehát alapul nem fogadhatnának. De továbbá mindenképp szükséges megállapítani a jövedelmi minimumot; ily megállapítás ekkor még nem történt, mert e kérdés a vegyes bizottság által még nem tárgyaltott, a püspöki kar pedig senki által sem lett ennek megállapítására felhatalmazva. — Végre a felajánlott tőkeösszeg is csekély, a szükségletnek meg nem felel; mert a püspöki kar kérészámban kilencszázezer forintra számította ki az évenként fedezendő összeget, már pedig a megajánlott tiz millió ötszázalékos kamatja azt nem felel s ennél fogva a püspöki kar ajánlata

által nincs elégtéve annak, hogy az évi szükséglet minő forrásból fedezése iránt a szintén ennek tárgyalására hivatott vegyes bizottság a kormány javaslatait tehesen. Nem is említjük azt, hogy az ajánlat az összeg tekintetében is minden biztos alapot nélkülöz, mert feltételezi a javadalmak szerzetesek, apátok, prépostságok és káptalanok hozzájárulását, ezek pedig a tanácskoz-mányba meg sem voltak híva, annál kevésbé tetek belegegyező ajánlatot.

A határozat 2-ik pontja, mely szerint ezen 10 millió forint tőke a magyar kormány hozzájárulása mellett és az apostoli király mint főkegyur engedélyével az összes magyarországi egyházi nagyobb javadalmakra jelzálogos terheknek lenne bekebelezendő világos tervekbe ütközik. Az egyházi javak feletti intézkedés hazánkban mindenkor a törvényhozási hatáskörébe tartozott; telve van törvénykönyvünk oly intézkedésekkel, melyek ezen javak adományozására, épségen tartására, magánosoktól való visszafoglalására, elhanyagolt kezelés esetében azok zár alá vételére stb. vonatkoznak; ezen javak állagával sohasem rendelkezhet sem a kormány, sem a legfőbb kegyur, mert a H. K. 10., 11., 12. cz. szerint a kir. fel-séget, mint legfőbb kegyurat ezen javak tekintetében csak az adományozási jog illeti meg. Tehát ezen javak megterhelésének engedélyezése a legfőbb kegyuri jogok közé nem sorozható.

A törvényhozási s jogához mindenkor szívsón is ragaszkodott; legyen elég e tekintetben a karok és rendek 1826-ik évi ápril 17-ről kelt feliratára hivatkozni, a melyben azon esetből, hogy az egyházi javak a kir. felsége által a váterődítési, válás-alapi és egyéb célokra megadóztatták, erélyesen felszólalnak a miatt, hogy az egyházi javak megadóztatása mindenkor az ország befolyásával határozottat el s azért ezen javak terhelését, követelőleg a terhelés megengedését sem sorozhatják a legfőbb kegyuri jog körébe, a melynek határait az 1715. LX. és 1790—91. XXIII. cz. határozottan körülírják, egyszerűsindm kijelentették, hogy az egyházi javaknak bármín terheléséhez — habár ez az illető javadalmak belegegyezésével történnek is és ezen terhelés akár ideiglenes, akár állandó lenne, a karok és rendek hozzájárulni nem fognak. — Látható ezekből, hogy a püspöki kar fennebbi határozata az ország alkotmányába és világos törvényekbe ütközik és hogy ennél fogva a felajánlott terhelés csakis a törvényhozási belegegyezéssel eszközölthet.

Egyébiránt el nem mulasztathjuk megjegyezni még azt sem, hogy ezen jelzálog terhelésnek szükség sem látjuk és pedig két okból nem; először: mert a segélyezés csakis az évi jövedelmekből történhetik, mint ez már több püspöki szabályozása alkalmából ki is mondatott és a mely segélyezés kiszolgáltatására nem a javadalom, hanem a javadalmak kötelei; és másodszor azért: mert minden javadalom bírván törzstörvényekkel, a melyek tőkealkalításra alapítottak: akkor ezen tőke a javadalmi törzstörvények és célra való kötményezés által sokkal egyszerűbben lenne kérésztőlvenhető, természetesen ehhez is az országgyűlés hozzájárulása szükségesletvén.

Kimutatván a fennebbiekben, hogy a lelkesi illetmények megállapítása és a segélyezésre kijelölt egyházi vagyonok terhelése csakis a törvényhozási belegegyezésével történhetik meg — kifogás alá esik a püspöki kar azon határozata is, hogy a segélyezési pénztár kezelése saját választottjai s illetőleg a primás javaslata folytán az ő felsége által kinevezettek által kívánja eszközölni. Az e tekintetben való intézkedés a mondatoknál fogva szintén csakis a törvényhozási körébe tartozhatik annyival is inkább, mert a püspöki határozat ezen bizottságot a katolikus autonómia országos tanácsává kívánja tenni és minden világi vonatkozású ügyek kezelését az ő hatáskörébe utalni. Azt, hogy az országos katolikus onkormányzat miképen való rendezése az azzal szorosan kapcsolatos más egyéb ügyek megoldása tekintetéből csak a törvényhozási körébe tartozhatik terhelhetik meg — senki sem vonhatja kétségbe, valamint a kath. hívek azon jogát sem lehet elvitatni, hogy az onkormányzat szervezése tárgyában ők is meghallgattassanak. Minthogy pedig a püspöki kar határozata mindezen belegegyezések nélkül álló fél onkormányzati központi közeget e ennek hatáskörét is — mielőtt az onkormányzat létesült volna — megállapítja: nem szenved kétséget, hogy ezen határozata is törvényellenes.

Ezek szerint a püspöki határozatok legfeljebb beces értekezési anyagszolgálatnak a kongrua-rendezésre egybehivandó vegyes bizottságok: de nem hisszük, hogy a kormány ezeket a legelsőbbileg kijelölt tárgyalások és megállapodások előtt, legelsőbb helyre jóváhagyás végett felterjeszse, hacsak az ugys sőtét egyházi politikai láthatárt még inkább elhomályosítaná nem akarja.

Budapest, január 16.

A házassági jog kódifikációjára tárgyában összehívott szaktanácsokmány tsgnap és ma délután folytatva tanácskozásait az igazságügyminiszter előkllelete alatt.

A tisztviselői fizetéseket szabályozó törvényjavaslat a belügyi tárca költségvetésének elintézésé után kerül a képviselőház napirendjére.

Az országgyűlési függetlenség 48-as párt január hó 17-én a. u. 6 órakor értekezletet tart. Tárgy: a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása.

utak. nény. 1893. évbén eladni óhaj-... 5000... 7200... 4800... 8000... 1893. évbén eladni óhaj-... 5000... 7200... 4800... 8000... 1893. évbén eladni óhaj-... 5000... 7200... 4800... 8000...

